

THEMA 01

Biden: vriend noch vijand van Big Tech

POLITIEK

TECHNOLOGIE
EN INNOVATIE

ECONOMIE

Het presidentschap van Obama was een feest voor Big Tech. Vervolgens was ook Trump belastingtechnisch een geschenk uit de hemel, maar zorgde hij toch vooral voor roerige en onrustige jaren in Silicon Valley. Met Biden zal de rust in de vallei deels terugkeren, al hoeven we geen terugkeer naar Obama's tijdperk te verwachten. Tijdens Bidens eerste termijn zullen we een relatie met Big Tech aantreffen die niet eenduidig te begrijpen valt in termen van vriendschap of vijandigheid. Big Tech en Biden hebben elkaar nodig en lijken elkaar het leven niet heel zuur te willen maken, maar de spanning tussen Big Tech en de samenleving en tussen Silicon Valley en Europa is niet zomaar opgelost.

Onze observaties

- Voor techbedrijven zal een groot contrast tussen Trump en diens opvolger Biden het fiscale beleid zijn. Trumps belastinghervormingen waren een [cadeautje voor Big Tech](#), dat onder andere goedkoop geld kon terughalen uit het buitenland en de eigen beurskoers kon opdrijven door het terugkopen van aandelen met dit geld. Biden wil grote bedrijven zwaarder gaan belasten door de vennootschapsbelasting te verhogen naar 28%. Daarnaast wil hij het mogelijk ook moeilijker maken om geld [belastingvrij in het buitenland te stallen of naar belastingparadijzen over te hevelen](#).
- Als gevolg van Trumps immigratiebeleid was het voor techbedrijven lastig om buitenlands talent aan te trekken. Biden pleit voor een [vriendelijker immigratiebeleid](#) en heeft beloofd dat het onder zijn hoede weer makkelijker wordt om een permanent visum aan te vragen.
- Onder Biden kunnen we tevens een herinvoering van [netneutraliteit](#) verwachten. Hij heeft zich meermaals positief uitgelaten voor de netneutraliteit die door Obama werd ingevoerd maar onder Trumps bestuur alweer werd afgeschaft. Zonder netneutraliteit zijn [telecomproviders in staat om te discrimineren tussen contentaanbieders](#) en de toegang tot bepaalde websites of platforms te vertragen of er een gedifferentieerde vergoeding voor te vragen.
- Op veel vlakken verschillen Trump en Biden, maar beiden willen de verantwoordelijkheid van Big Tech voor contentmoderatie vergroten. Het debat is vooral gericht op [Sectie 230](#). In de beginjaren van het internet werd Sectie 230 in het leven geroepen om digitale platformen juridisch onschendbaar te maken wat betreft de inhoud die op het platform rondwaart. Er is nu veel kritiek op de wet, al loont het om de wet te begrijpen in het licht van de [opkomst van het internet als vrije openbare ruimte](#).
- De linkerflank van de Democraten stuurt al geruime tijd aan op de gedwongen verkoop van bedrijfsonderdelen om de marktconcentratie en monopolies van Big Tech aan te pakken. Biden stuurt zelf minder aan op het opbreken van techbedrijven en heeft aangegeven dat het vooralsnog te vroeg is [om hierover te praten](#).

Analyse

Tijdens Obama's bewind kregen Big Tech-bedrijven een vrijbrief voor ongebreidelde groei en sprak de president met veel lof over de sector. Obama was (te) goed bevriend met Big Tech. Onder Trump werd het al wat dubbelzinniger, maar met een neiging naar vijandigheid. Trump uitte veelvuldig kritiek op de techplatformen. Bovendien werd hij een belangrijke hoofdrolspeler en katalysator in de sociaalmaatschappelijke problemen die de industrie momenteel kenmerken (desinformatie, polarisatie, buitenlandse inmenging, etc.). Tegelijkertijd lijken vooral techbedrijven de vruchten te hebben geplukt van Trumps fiscale beleid (zoals goedkope reparatie van buitenlands kasgeld en verlaging van belasting). De maatschappelijke kritiek nam immens toe, maar de beurskoers steeg evengoed. Met Biden beginnen we een nieuw hoofdstuk dat nog moeilijker kan worden beschreven in termen van vriendschap of vijandigheid tegenover Big Tech. De consensus is (zie observaties) dat Biden strengere wetgeving voor Big Tech en hogere belastingen zal doorvoeren. Hij lijkt zich dus wat vijandiger op te stellen. Maar op andere vlakken liggen Biden en Big Tech volledig op één lijn en hebben ze elkaar ook nodig. Om mee te beginnen zou het een misvatting zijn als we verwachten dat Big Tech een paar zeer zware jaren tegemoet gaan door de extra reglementering die in het verschiet ligt. Na alle (interne) onrust en toenemende maatschappelijke kritiek is meer regelgeving, zelfs als het de winstgevendheid van het bedrijf zal aantasten, misschien wel gewenst binnen de sector. Dat Big Tech, ondanks Bidens campagnebelofte tot fiscale hervorming, de [campagnekas van Biden goed heeft gespekt](#), ondersteunt dit punt. Bovendien onderhouden Biden en Harris warme banden met de techsector, waardoor er waarschijnlijk op wordt vertrouwd dat de lobby in een (verdeeld) Congres genoeg [ruimte zal hebben om voorstellen af te zwakken](#). En misschien is reglementering überhaupt wel in het voordeel van Big Tech: rondom de AVG wordt veelal ingebracht dat de wetgeving in het [voordeel](#) werkt van de grote jongens, die vergeleken met kleinere concurrenten veel beter in staat zijn om de benodigde infrastructuur op te tuigen. Voor kleinere bedrijven kan dit al gauw een flink tijdrovende kostenpost zijn. Big Tech verwelkomt Biden, maar hetzelfde geldt ook andersom. Biden is onder andere van plan het klimaatakkoord te herstellen en lijkt multilaterale instituties nieuw leven te willen inblazen. Maar op andere domeinen zal hij het protectionisme van Trump willen voortzetten en Big Tech willen beschermen. Commentatoren dragen steevast aan dat strenge regelgeving voor [Big Tech Chinese concurrenten in de hand zal spelen](#), en dit zal zeker door Bidens regering worden meegewogen. Biden lijkt een zachtere en sterker gedifferentieerde variant van Trumps 'America First'-beleid voort te zetten, en de afweging tussen

beschermend industriebeleid en inperkend mededingingsbeleid kan daarom goed uitpakken voor Big Tech.

Er zit dus genoeg vriendelijkheid c.q. wederzijdse afhankelijkheid in de relatie tussen Big Tech en Biden, maar onderhuids blijven er vijandelijkheden en spanningen bestaan. Het opbreken van Big Tech behoort tot de meest radicale plannen van de Democraten en was een speerpunt van alternatieve presidentskandidaten zoals Elizabeth Warren. Omdat Biden zich nooit zo extreem heeft uitgelaten en de blue wave is uitgebleven, lijkt dit plan geen prioriteit te hebben. Toch zullen de CEO's zullen na hun recente hoorzittingen voor een speciale commissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden niet met een gerust hart naar bed gaan. Laatsgenoemde acht in een lijvig document de monopolies of marktmacht van Big Tech [bewezen](#) en dringt aan op de gedwongen bedrijfsverkoop van onderdelen of dochterondernemingen. Het zal lastig zijn om dit door het Congres te krijgen, maar de strijd om de Senaat is nog niet gestreden, nu in Georgia een nieuwe stemronde de beslissing voor de laatste twee senaatzetels zal geven. Daarbij moet worden opgemerkt dat het ene Big Tech-bedrijf het andere niet is. Vooral Zuckerberg zal slapeloze nachten tegemoet treden, want Biden [en zijn twitterende perschef](#) lijken vooral Facebook in het vizier te hebben.

Uiteindelijk moeten we de huidige intenties en campagnebeloften van Biden ook niet overschatten en net zozeer in de gaten houden wat er maatschappelijk en ideologisch gebeurt. Maatschappelijk heeft Biden zich in zijn zo-goed-als-zeker-overwinningsspeech als president van de verzoening aan de wereld gepresenteerd. Maar als de machtsconcentratie, desinformatie, polarisatie en maatschappelijke spanningen in de digitale sfeer onverhoopt toch blijven toenemen, zal ook de druk toenemen om daarnaar te handelen. Tot slot bevinden we ons middenin een [ideologische herbezinning op het internet zelf](#). Onder academici, politici, organisaties en platformen zwelt de roep aan om een systemische omslag van de digitale economie, met als [fundament een decentrale en open infrastructuur van het internet](#). In de kern bekritiseert deze ideologie de wijze waarop techbedrijven in staat zijn geweest om de open ruimte van het internet in de afgelopen decennia te privatiseren en zoekt ze naar technologische alternatieven. De kracht van deze nieuwe ideologie kan mogelijk grotere gevolgen hebben voor het verdienmodel van Big Tech dan Bidens beleid.

Op dit moment is het niet makkelijk een eenduidige conclusie te trekken over de gevolgen van Bidens eerste termijn voor Big Tech. Ondanks strengere wetgeving lijkt Big Tech onder Biden een vriendschappelijke periode tegemoet te gaan, maar wel met sluimerende lange-termijnonzekerheden die uiteindelijk flinke klappen kunnen opleveren.

Implicaties

- Ten opzichte van Trump zal Biden op een aantal domeinen ongetwijfeld weer meer gaan samenwerken met Europa, maar hier hoeven we het techbeleid niet zomaar onder te scharen. Daarin zijn de afgelopen jaren de EU en de VS steeds verder uit elkaar gegroeid, onder andere op privacy- en datawetgeving, [en daar lijkt Biden niet veel in te gaan veranderen](#).
- Daarnaast lijkt Biden op het eerste gezicht weliswaar fiscaal strenger te worden voor Big Tech en gehoor te geven aan de Europese wens om Amerikaanse techbedrijven eerlijker te belasten in het buitenland. Maar wie goed kijkt ziet dat hij op bepaalde fiscale terreinen Big Tech vrij spel wil blijven geven om sterk en competitief te blijven ten opzichte van buitenlandse concurrenten. Zo dringen Europese landen al jaren aan op [een belasting op digitale diensten](#) die vooral Amerikaanse techbedrijven zou raken, maar Biden lijkt hier - net als zijn voorgangers - niet in [mee te willen gaan](#). Biden lijkt de macht van Big Tech enigszins te willen inperken, maar tegelijkertijd Silicon Valley vooral niet te veel economisch te willen verzwakken.
- Toch is er ook overeenstemming en ruimte voor wederzijdse inspiratie. Europa kan met haar eigen techbeleid ook indirect invloed uitoefenen. Het Europese model van het internet en de lokale wetgeving die hieruit voortkomt kan inspiratie bieden aan andere democratische landen (denk aan de AVG, Digital Services Act, etc.), waaronder de VS zelf. Zo leidde de AVG in 2018 tot gelijkwaardige [privacywetgeving in Californië](#), die in één klap veertig miljoen Amerikanen het recht gaf data op te vragen, zo nodig te corrigeren en de verkoop aan derden te verbieden.